

על מבקרים ורפתות

שיחה עם מנשה כהן

יוסי מלול – משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il



מבקרי החלב עושים "מילואים" בכל יום ובכל השנה – כל יום ברפת אחרת. מנשה כהן, ותיק מבקרי החלב הסדירים, נזכר בחיוך בכל גלגולי ביקורת החלב והשפעתם על עבודת המבקר

ובטרמפים (5 שנים עד שקניתי אוטו) עם תיק גדול שבתוכו היו מיטרומטר, פיפטה לשאיבת חלב, קנקנים לחומצה ולאכוהול, כל זה בנוסף לסיגריות סילון שכולם עישנו.

הייתי יוצא ביום ראשון עושה שני משקים ברצף, 6 חליבות, חוזר ביום שלישי נח יום אחד וביום רביעי עושה שני משקים נוספים. פלפונים לא היו וטלפונים מעט מאוד, הקשר עם המשק היה במשלוח גלויה על מועד הגעתי, המשק סידר לי חדר וסדר היום היה חליבה ומנוחה בצהריים, חליבה ומנוחה בערב, ובבוקר אחרי החליבה, עבודה של 3 שעות נוספות בבדיקת שומן בצנטריפוגה של המשק, שברוב המקרים, הייתה ידנית ולעתים גם התקלקלה. עשינו 10-13 משקים בחודש ולקראת סופו היו לנו כ-10 ימי חופש לנוח".

גדליה מריאן שיבץ אותי ואני נסעתי עם באוטובוס ובטרמפים (5 שנים עד שקניתי אוטו) עם תיק גדול שבתוכו היו מיטרומטר, פיפטה לשאיבת חלב, קנקנים לחומצה ולאכוהול, כל זה בנוסף לסיגריות סילון שכולם עישנו

העבודה הייתה בתנאים קשים מאוד, והיו מקרים שמנשה נאלץ לחזור הביתה כי מרכז הרפת שכח מהביקורת, או שלא הכין חדר למנוחה, או שיצא למילואים מבלי להודיע. לא היו מספרי כווייה לזיהוי הפרות והיה קשה לשייך את הכמות לפרה הנכונה עד שהגיעה הכווייה הקרה.

מעבר למעבדת חלב

ההתפתחות הטכנולוגית הביאה לעולם את המכונות האוטומטיות לבדיקת שומן וגם חלבון ובהמשך גם סומטיים, בהתאחדות החליטו לפתוח מעבדה בביתן אהרון. כך התחילה התקופה השנייה שהייתה היותר קלה. מנשה

השנה ימלאו למנשה כהן 40 שנות עבודה בהתאחדות מגדלי בקר, ותיק העובדים בארגון. מאז השחרור שלו מהסדיר, בגיל 20, הוא מבקר חלב מן המניין. שמואל יעקבי "הוותיק", הוא קרוב משפחה, וסידר לו תפקיד מחליף זמני כדי לעשות קצת כסף לפני ההתארגנות עם החיים. שכר מבקר החלב היה באותם ימים כפול מהשכר המוכר בשוק ורבים רצו להצטרף לעבודה זו.

הזמן רץ מהר, היום מנשה בן 60, נשוי עם 4 ילדים ו-2 נכדים, גר בכפר סבא. החיים הצריכו עבודה מסודרת ופרנסה ראויה, כדי להקים משפחה ולטפח אותה וכך הוא התגלגל בעבודה שעברה שינויים רבים שמתמקדים בשלוש תקופות עיקריות.

בדיקות השומן ברפת

את מנשה פגשתי לשיחת מכרים לאחר ביקורת צהריים ברפת נחשונים שליד ראש העין. הוא נזכר בחיוך בתקופה הראשונה של הביקורת בשנות ה-70: "היו כ-25 מבקרים, נכנסתי כמחליף בלי אזור וכך עברתי בכל המשקים בישראל. גדליה מריאן שיבץ אותי ואני נסעתי באוטובוס



מנשה, ותיק מבקרי החלב

● בשביל אותו שכר אנחנו עובדים יותר וראוי היה לתגמל אותנו על תוספת העבודה".

מנשה הוא אחד המבקרים שעובד בעיקר ברדיוס המגורים שלו, בין מבקרי החלב יש גם שנוסעים רחוק כדי להגיע לביקורת וגם עושים יותר משקים להגדלת ההכנסה ולהחליף בעת מחלה או פציעה של מבקרים אחרים.

חשוב שהמנהלים ישקלו הוצאה מוקדמת לפנסיה, מתן שכר יותר גבוה על יותר פרות בעדר וגם פיצוי על עבודה במקומות מסוכנים מבחינה ביטחונית

ובכל זאת מה מחזיק אותך בעבודה כל כך שגרתית שחוזרת על עצמה בכל יום?

אנחנו התרגלנו לעבודה, זו הפרנסה שלנו וצריך להביא אמצעים לבנות בית, לגידול הילדים, לשלוח אותם ללימודים ואחר-כך גם לחבק את הנכדים.

הקשר עם הרפתנים והמנהלים הוא חם ואוהב, מקבלים אותנו יפה ונעים לנו להיפגש גם לאחר כל כך הרבה שנים. המחשוב והמסופונים עשו מהפכה ברישומים וכבר לא צריך לרשום בספרים ובדפי המחשב (שלעתים נאכלו על ידי הפרות).

את רוב הארוחות אני אוכל בבית ואני גם קובע את סדר העבודה שלי שמאפשר לי לקחת ימי חופש כאשר אני צריך".

האם מבקר יכול לעבוד כמבקר חלב עד הפנסיה?

העבודה בביקורת היא עבודה קשה, כל המעמסה של גידול הילדים נופלת על האישה בבית, יש לפחות 13 חליבות ערב בחודש וכך מפספסים גם מפגשי חברים ומשפחה. באופן טבעי, הקושי הפיזי הולך וגדל עם השנים, ההתכופפויות התכופות והריצה של כ-5 שעות בתוך המכון לא מקלה על החיים וזה נעשה קשה עם ההתבגרות. המבקר נשחק על פני זמן ויותר בעיות בריאות צצות עם השנים.

גם הפער בשכר לטובת המבקרים בהשוואה לשכר בחוץ, הלך ונשחק. לדוגמה, הבן שלי עובד פחות קשה ומרוויח כמעט דומה. אין לנו אופק קידום וכל השנים עושים אותה עבודה.

חשוב שהמנהלים ישקלו הוצאה מוקדמת לפנסיה, מתן שכר יותר גבוה על יותר פרות בעדר וגם פיצוי על עבודה במקומות מסוכנים מבחינה ביטחונית (אם כי יש פיצוי למבקרים שעובדים ביהודה ובשומרון).

מנשה כהן הוא כיום ותיק העובדים בהתאחדות, זה מכבר התרגל לעבודה ולאנשים שעוסקים בה, מרוצה ממה שיש ומסתכל בחיוך על החוויות שעבר בשנות הביקורת הארוכות שלו ונהנה מהיחסים הטובים שיש לו עם כל חבריו בשטח.

גם חבריו לקבוצת המבקרים עושים עבודה לא קלה ברפתות בתנאים של "מילואימניקים", אוהבים את העבודה ואת הרפתנים ומשתדלים לתת את השירות הטוב ביותר ללקוחות שהם גם הבעלים. ■



מנשה ממלא לבקבוקון במכון הטריגון של נחשונים

נבחר להיות בפיילוט ובהדרגה עברו כל המבקרים בארץ לעבודה עם המעבדה. הביקורת נשארה זהה, נכנסו המסופונים הראשונים, גם עבודה עם דפי מחשב. נחסך השלב של בדיקת השומן בצנטריפוגה והבקבוקים שונעו למעבדה ברכב או במונית. מהמבקרים נחסכו 3 שעות עבודה קשות והרבה כוויות ביד מהחומצה ומהחומרים בבדיקה. כ-40 חליבות בחודש, 10-12 משקים, המבקר נוסע עם הרכב הפרטי שלו, מקבל שכר על פי מספר הפרות - 1,100 זו הנורמה (שעלתה בהדרגה עד ל-1,600), ובפועל עשו כ-3,000 פרות שקיבלו פרמיה בלי תנאים סוציאליים.

העלייה במכסות החלב והמחסור מביא את המשקים "להחזיק כל זנב", גם פרות בעייתיות, אטיות, חליבה לכדי רבע - הביקורת נעשתה ארוכה וקשה יותר

עידן היעילות המקצועית והכלכלית

מנשה נושם עמוקות כשהוא מתאר את העידן האחרון שלאחר רפורמת 1999 - "נכון, קיבלתי רכב של ההתאחדות, אני ישן כמעט כל ערב בבית - גם אחרי חליבת ערב, קרן הפנסיה מבטיחה לי תנאים הרבה יותר הוגנים בפרישה לגמלאות, אבל:

- אני עובד הרבה יותר קשה עושה 22 משקים (20 שיתופיים ו-2 משפחתיים), מהם 4 שותפויות. סך הכול נשארו כ-40 חליבות.
- הרפורמה ברפת הגדילה את העדר הממוצע וכיום אנחנו עובדים בכל חליבה יותר שעות.
- העלייה במכסות החלב והמחסור מביא את המשקים "להחזיק כל זנב", גם פרות בעייתיות, אטיות, חליבה לכדי רבע - הביקורת נעשתה ארוכה וקשה יותר.
- בעבר הרפתנים לא הכינו את הפרות בחליבה - שטפו והרכיבו. כיום יש חליבה היגיניית שגם מאריכה את החליבה.
- המשקים עוברים הפרטות ויש מבקרים שמתקשים במציאת מקום לינה ונאלצים לישון ברכב ולהביא כריכים מהבית. בשער אין שומר ואין עם מי לדבר מוקדם לפנות בוקר.
- המחשוב הקל על העבודה, אבל לעתים הוא לא עובד והמסופון נתקע ומחפשים פתרונות.